

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง การเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ ๕ เป็น “พระบิดาแห่งการปฏิรูปข้าวไทย” และ
เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
รัชกาลที่ ๙ เป็น “พระบิดาแห่งการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย”

โดยที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ มีพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อม แก่เกษตรกรและปวงชนชาวไทย ด้วยทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการปฏิรูปและพัฒนา แนวทางการผลิตข้าว และการวิจัยและพัฒนาข้าวในห้วงแห่งรัชกาลตามลำดับ ทั้งนี้ ด้วยพระวิริยอุตสาหะ อุทิศกำลังพระวรกายและกำลังพระปัญญา ทำให้ชาวไทยได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ การคัดเลือกพันธุ์ การวิจัยและปรับปรุงพันธุ์ การจัดระบบชลประทาน ที่เหมาะสม การขนส่ง และการพัฒนาระบบการผลิตโดยรวม ประเทศไทยจึงมีความมั่นคงทางด้านอาหาร และส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยรวมกล่าวคือ

๑. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ มีพระมหากรุณาธิคุณต่อการปฏิรูปข้าวไทย โดยทรงริเริ่มการปฏิรูปและพัฒนาแนวทางการผลิตข้าวใหม่ที่ส่งผลดี และเอื้อประโยชน์ต่อระบบการผลิตและการค้าข้าวของประเทศไทย มาแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาทิ การเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารราชการโดยการยกเลิกกรมแล้วจัดตั้งกระทรวงเกษตรธิการ เพื่อสนับสนุนด้านการผลิต การยกเลิกระบบศักดินา การคัดเลือกข้าวพันธุ์ดีมีคุณภาพจากต่างประเทศ มาทดลองปลูก การจัดให้มีการประกวดพันธุ์ข้าว การขยายพื้นที่ปลูกข้าวด้วยการวางรากฐานระบบชลประทานสมัยใหม่ รวมทั้งนำเครื่องจักรไถนามาทดลองใช้ในการผลิต และเป็นแบบอย่างของการทำเกษตรสมัยใหม่แก่เกษตรกร นอกจากนี้ยังทรงสนับสนุนการค้าข้าวโดยริเริ่มระบบขนส่งทางรถไฟและกิจการไปรษณีย์โทรเลข เพื่อใช้ในการเดินทางและขนส่งลำเลียงผลผลิตข้าว การวางรากฐานงานวิจัยและพัฒนาข้าวไทย โดยการจัดตั้งโรงเรียนเกษตรธิการเพื่อผลิตบุคลากรเข้ารับราชการในกรม กองต่าง ๆ ของกระทรวงเกษตรธิการ รวมทั้งได้พระราชทานทุนเล่าเรียนหลวงให้ไปศึกษาด้านการเกษตรสาขาต่าง ๆ ยังต่างประเทศ

๒. พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ มีพระมหากรุณาธิคุณต่อการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย โดยทรงพระราชดำริและทรงดำเนินการเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางอาหาร เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม แก่เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำนา อาทิ การฟื้นฟูพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ก่อให้เกิดขวัญกำลังใจและความภูมิใจในอาชีพเกษตรกรรม ทรงค้นคิดวิธีเกษตรทฤษฎีใหม่ การทำนาขั้นบันได โครงการฝนหลวงเพื่อบรรเทาปัญหาความแห้งแล้ง การแก้ปัญหาดินเปรี้ยวในพื้นที่ต่าง ๆ ที่เรียกว่า “แก้งดิน” การกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี สู่เกษตรกร

ที่เรียกว่า “พันธู์ข้าวทรงปลูกพระราชทาน” ทรงพระราชทานที่ดินเพื่อการวิจัยและพัฒนาข้าวไร่ และธัญพืชเมืองหนาวทรงเป็นองค์อุปถัมภ์องค์กรวิจัยและพัฒนาข้าว ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้แก่มูลนิธิข้าวไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ และสถาบันวิจัยข้าวระหว่างประเทศ และพระราชทานทุนสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาข้าวให้แก่ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาโดยตลอด

รัฐบาลสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและน้อมรำลึกในพระปรีชาสามารถและพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ต่อการปฏิรูปข้าวไทย และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ต่อการวิจัยและพัฒนาข้าวไทยเป็นอเนกประการ รวมทั้งเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ ทั้ง ๒ พระองค์ ในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี งานวิจัยข้าวไทย ในปี ๒๕๕๙ คณะรัฐมนตรีจึงได้ลงมติ เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๙ เห็นชอบ

๑. ให้เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เป็น “พระบิดาแห่งการปฏิรูปข้าวไทย”

๒. ให้เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ เป็น “พระบิดาแห่งการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย”

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี